

İSLÂM MEDENİYETİ

Dini, İlmî, Fikrî
Aylık mecmua

SAHİBİ

İst. Yük. İslâm Enstitüsü Mezunları
Cemiyeti Başkanı

Mustafa PEKTUT

★

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Cahid BALTACI

★

İDARE MÜDÜRÜ

Hüseyin ERDEM

★

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: Rıza ÖZSU

Konya: Ali MARAŞLIGİL

Kayseri: İsmail ELİUZ

İzmir: Ali ARSLAN

Erzurum: N. Tayyar TAŞ

★

Hattat - Ressam

Turan SEVGİLİ

★

İDAREHANE

Nuruosmaniye Cad. No: 8/6

Telf.: 22 46 02 Çağaloğlu — İST.

Haberleşme ve Havale

P.K. 1315 SİRKECİ — İSTANBUL

★

ABONE VE İLAN

Yıllık 12 sayı 40 TL.

Altı aylık 6 sayı 20 TL.

Yabancı memleketlere posta ve kurtasiye ücreti eklenir.

Her türlü reklâm ve ilânlar özel tarifeye tabidir.

★

Yıl: 3 — Sayı: 29

Tarih: 10/3/1973

Dizgi — Baskı

İrfan Matbaası — İST.

Bu sayıda

	Sayfa
Selâm	
İSLÂM MEDENİYETİ	2
Başyazı	
Cahid BALTACI	3
Duâ	
Ramazan ARSLANBABA	5
Kalbe Dâir	
H. İbrahim ŞAHİN	8
Ebû Mansur el-Matürîdî	
A. Vehbi ECER	10
Selçuklular Tarihi Hakkında Araştırmalar ve Tenkitler	
Prof. Dr. Osman TURAN	15
İlim Tahsilinde Metod	
Bekir TOPALOĞLU	20
Birinci Dünya Harbinde İstanbul Medreseleri	
Sadık ALBAYRAK	26
İslâm Devletinde Azınlık Hukuku	
A. Rıza TEMEL	30
Osmanlılarda Tanzimattan Sonra Yapılan Adli ve Hukukî Çalışmalar	
Dr. Osman ÖZTÜRK	34
Faiz-Banka ve İslâm	
Mustafa COŞKUN	36
Çanakkale (şiir)	
M. Âkif ERSOY	41
Sorunuz Söylüylim	
Ramazan ARSLANBABA	43
Haber	
İSLÂM MEDENİYETİ	47

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Muhterem Okuyucu,

Mecmuanız, elinizdeki bu sayı ile tam 29. sayısını tamamlamış bulunmaktadır. Bize bu imkânı bahşeden Cenab-ı Hakka sonsuz hamd ü senalar olsun.

İSLÂM MEDENİYETİ'nin hedefi, ilk sayısında da belirttiği gibi, bugün yeryüzünde eski fonksiyon ve gelişmesini kaybetmiş olan İslâmî ilimleri tekrar ortaya koyarak büyük İSLÂM MEDENİYETİ'ni yeniden ihya etmek, Müslümanları yeni bir dirilişe hazırlamak ve insanlığa ışık tutmaktır. Bu gayeye erişebilmek için de kendi imkânları ölçüsünde İslâm dünyasının belli başlı ilim adamlarının yazılarını bir araya getirmek çabası içindedir. Önce Türkiye'deki ilim adamlarımızı çatımız altında toplayarak onların yazdıklarını siz kıymetli okuyucularımıza takdim etmek, çabamızın ilk basamağını teşkil etti. Bu sebeple Türkiyemizde İslâmî ilimlerin tahsil edildiği beş yüksek İslâm Enstitüsü, İlahiyat ve İslâmî İlimler Fakültelerindeki ilim adamlarımızı mecmuamızda toplamaya ve böylece İSLÂM MEDENİYETİ'ni onların mecmuu bir KÜLLİYE haline getirmeye azmettik. Buralarda bulunan ilim adamlarımızın herbirine kendi sahalarıyla ilgili mevzular seçerek işlemelerini ve İSLÂM MEDENİYETİ KÜLLİYESİ'ne göndermelerini yazdık. Diğer üniversiteler, Diyanet ve Millî Eğitim camialarında bulunan ilim adamı ve arkadaşlarımızı da külliyemize davet ettik. İnşallah yakında mecmuamızda bu hazırlıklarımızın mahsullerini sizlere takdim edeceğiz.

Bu devredeki çalışma programımızın bir bölümünü böylece sizlere arzettikten sonra artık ona doğru yürümek işi kalıyor. Şüphesiz ki bu da çok önemlidir. Zira aksiyonun gerçekleşmesi, enerjiye bağlıdır. İSLÂM MEDENİYETİ'nin en büyük enerji kaynağı ise siz okuyucularımızdır. Sıcak alâkanızın devamını bekler hürmetlerimizi sunarız.

İSLÂM MEDENİYETİ

SELÂM

Kur'an Mantığı

Cahid BALTACI

KUR'AN-ı Kerim'in nüzûlü, beşer tarihinin bir dönüm noktasıdır. İnsanlık haysiyetini kaybeden ve kendi eliyle yaptığı putlara tapmaya başlayan Ademoğlu, onun gelişiyile yeni bir hayata kavuşmuş, insanlığını anlamış ve hakiki mabudunu bulmuştur. Onun koymuş olduğu hayat prensipleri, asırlar boyunca insanlığa yol göstermiş, küfür bataklığından korumuş ve onların medenîce yükselişini sağlamıştır. Bugün de yarın da yine aynı prensipler, insanlığın bütün ihtiyacına cevap verecek ve onları yükseltecek durumdadır. Yeterki o, düşünülerek okunsun ve hayata tatbik edilsin...

Günümüz Müslümanlarının acıklı durumlarının yegâne sebebi, Kur'an-ı Kerim'in mânâsından uzaklaşarak, lafzıyla yetinir hale gelmeleri ve onu dedelerinden intikal eden, aktualitesi geçmiş bir kitap gibi telâkki etmeleridir. Halbuki bu, Kur'an ruhuna aykırı bir davranış, İslâm esaslarına uymayan bir telâkkidir. Çünkü Kur'an, kıyamete kadar insanlığa ışık tutacak, onların hem dünya, hem de ukbâ saadetini temin edebilecek kudret ve güçtedir; cemiyette vakî hiçbir hadise gösterilemez ki Kur'an, onda susmuş olsun.

Asrımız, maddî terakkide hızla ilerlerken, malesef mânevî sahada her gün biraz daha gerilemektedir. Doyma bilmeyen ihtirasların zebunu olan insanlığın sonu ise, felâkettir. İlim adamları, onları bu mukadder felâkettten koruyacakları yerde, ellerine daha tehlikeli silâhlar verme çabasındadırlar. Eğer ilim adamları insanlığı gerçekten kurtarmak istiyorlarsa, biraz da mânânın ilmine; irfana yönelmeli, yalnız kafalara değil, kalplere de hitap edebilmenin yollarını aramalı; fezanın derinliklerini fethe giderken ruhların derinliklerini ihmal etmemelidirler. Zira fezayı insanların emrine hizmetçi kılan Cenab-ı Zülcelâl, kullarının sahip oldukları üç satırlık madde ilmine böbürlenerek kalplerini ihmal etmelerini hoş görmez. Ve çünkü sadece fikrî inkişaf insanın tabiatına uygun değildir; kalp ve kafası birbirine uymayan insan tıbben hastadır. O halde ruhdaki boşluğu, materyali maddé olan Atom'un ilmi dolduramaz. Kalpteki buhranı maddî refah dindiremez ve vicdanlardaki bunalımı çeşitli eğlenceler tatmin edemez. Ruhun itminanı, kalbin sükûnu ve vicdanın huzuru, materyali mânâ olan ilimle, yani irfanla mümkündür. Asrımızın materyalist cereyanı, bu irfanı ihmal etmekte ve kâinâtı, sadece görebildiğinden ibaret sanmaktadır. Hakikatte ise, maddî telaskoplarımızın göremeyeceği, mevcut astronotlarımızın ulaşamayacağı, nice mânâ, hattâ madde fezaları mevcuttur. İşte feza çağı diyalektiğinin eksik tarafı burasıdır. Bunun içindir ki biz, insanlığı dualist bir metodla düşünmeye ve tabiattaki hadiseleri müşahedeye davet ediyor ve bunun da ancak Kur'an'ı anlamakla, onun mantığıyla hareket etmekle mümkün olabileceğini söylüyoruz. Zira Kur'an, Fussilet Sûresi'nin 11. âyetinde: